

VĨNH BIỆT HUỲNH PHAN ANH

VĨNH BIỆT HUỲNH PHAN ANH

[Bùi Chí Vinh](#)

Nhà văn kiêm dịch giả Huỳnh Phan Anh mất lúc 16g45 ngày Chủ nhật 30-8 tại tư gia San Jose thọ 81 tuổi. Tác giả “Văn Chương Và Kinh Nghiệm Hư Vô” chính là thầy dạy tôi môn Công Dân tại trường trung học công lập Nguyễn Trãi niên khóa 1970-1971. Tại ngôi trường Nguyễn Trãi này trong suốt thời trung học đệ nhị cấp tôi vốn là một trong vài học sinh xuất sắc nhất lớp...

Thuở đó tôi lúng lộn sững sờ tìm ra ánh sáng cuối đường hầm trên con đường sạn đạo của mình. Tôi từng trăn thuyết với đấng tài Tam Dân Chủ Nghĩa trước thầy Huỳnh Thành Tâm tức nhà văn Huỳnh Phan Anh nơi tiếng dạy tôi năm lớp 10A và được thầy cho điểm tuyệt đối với sự hùng biện táo bạo.

Khác với hai thầy Đỗ Quý Toàn, Tạ Quang Khôi mà tôi không lần nào gặp lại, riêng thầy Huỳnh Phan Anh sau 1975 tôi được hân hạnh tái ngộ và trở thành một đồng nghiệp như thân thiết của thầy. Tôi còn nhớ cuối năm 1975 trên báo Văn Nghệ Giải Phóng xuất hiện hai bài tùy bút nơi tiếng một của Trịnh Công Sơn và một của Huỳnh Phan Anh. Hai bài viết thuộc dạng súc súc trong cách nhìn của mỗi người về những biến thiên của thời cuộc, nhưng tùy bút NHÌN LẠI của Huỳnh Phan Anh được dư luận đánh giá cao hơn tùy bút mang tên HẠNH PHÚC của Trịnh Công Sơn. Tôi không coi đó là sự giác ngộ cách mạng hoặc sám hối nghiệp của Huỳnh Phan Anh như sự chụp mũ ác ý của một số người cầm bút.

Tôi hiểu tâm trạng của một nhà văn tự trọng kiêm một nhà giáo lương thiện và ông hộ con đường đi của thầy. Đón giờ này có thể nói khả năng biên dịch, phóng tác của thầy theo thời gian ngày càng rực rỡ hơn bao giờ hết. Đơn cử bản dịch Huỳnh Phan Anh cuốn CHUÔNG GỌI HỒN AI của Ernest Hemingway sừng sừng

“chắp” hàng loạt nhà văn thế hệ sau 1975 thay phiên nhau dịch mà chẳng có ai so sánh được. Một đơn cử khác, bản dịch Huỳnh Phan Anh cuốn TÌNH YÊU BÊN VỰC THƠM của Erich Maria Remarque cũng là một thứ “hàng độc” về văn phong lịch lãm của thầy. Tôi khẳng định rằng thầy đã cùng với các dịch giả Ngọc Thứ Lang, Phạm Công Thiện, Nguyễn Nhật Duật, Nguyễn Hữu Hiệu... tạo nên trường phái dịch thuật đứng đầu trước 1975, đã sức lột trần được tinh hoa bản gốc của các danh tác quốc tế và làm giàu có thêm cho kho tàng ngôn ngữ Việt Nam.

Hai thầy trò chúng tôi đã nhiều lần cụng ly, nhiều lần lăn lóc, nhiều lần ngổn ngang tâm sự với nhau cho dù Huỳnh Phan Anh hầu như không nhớ gì tên học trò Nguyễn Trãi ngày xưa được ông cho điểm cao nhất môn trần thuật. Có lần ông kể với tôi trong một đêm say khướt ngồi xe xích lô về nhà trên đường Võ Văn Tần (đường Trần Quý Cáp cũ) ông đã được tay tài xế xích lô xa lạ đọc cho nghe bài thơ XÍCH LÔ HÀNH của tôi, sau đó còn hát ngẫu ngao ca khúc phổ nhạc bài thơ đó.

Ông xúc động nói với tôi rằng: “Như vậy là mày đã tồn tại. Nhà thơ cần đời cần một sáng tác được truy cập khu, thế mà bài thơ Xích Lô của mày được phổ biến khắp nơi. Tao hạnh diện được làm thầy của một thi sĩ nhân dân kiểu đó”. Khi tôi viết những dòng này thì vị thầy giáo đáng kính đã lưu lạc giang hồ bên Mỹ quốc, trước khi đi tôi đã cố gắng cùng thầy gỡ của đỡ mọi cơ quan, báo chí để nộp từng chương hồ sơ khiêu nại khiêu tố dày cộm về đám cường hào ác bá tỉnh Tây Ninh cướp đoạt hương hỏa của gia đình thầy, nhưng tất cả nỗ lực đều thất bại bởi “con cóc không thể kiện ông trời” khi không còn thượng đế. Chẳng biết thầy còn nhớ những kỷ niệm bụi đời của chúng tôi không?

Và tôi cũng mơ ngoặc luôn ở đây: Có lẽ thầy Tâm không còn nhớ gì nữa, bằng chứng là những lần về lại Việt Nam thầy không một lần tìm đến nhà tôi, cho dù thu xếp chưa đi “xuất ngoại” nước ngoài, cứ vài ngày là thầy lại gỡ của hào hứng mời tôi đi nhậu rượu hà thành ô miệt Đa Kao. Cũng không sao, thừa thầy Huỳnh Thành Tâm tức Huỳnh Phan Anh, cái gạch nối cần thiết nhất của chúng ta là bài thơ XÍCH LÔ HÀNH (qua lời khẳng định của thầy)

vẫn luôn luôn tồn tại cho đến bây giờ:

XÍCH LÔ HÀNH

Tưنگ mình ta đạp xích lô

Nào hay phở xá ngựa thở như nôm

Buộc cho ta miنگ băng đen

Đỏ cho cặp mắt làm quen mù loà

Xỏ giày vào mõm nữa cha

Đỏ cho sỏ tuنگ ta già theo răng

Giật cương đi hồi mặng thẳng

Ê, sao nước mắt chợt lặn xuنگ cẳm

Ta đi dụ khỉ người phàm

Thở huỳnh hiنگ sĩ từ quan lên rừng

Dạ dày ta nhặng lung tung

Nhặng dăm phút nữa dăm khùng nghe cha

Cũng may vừa tới ngã ba

Cô em yặng điệu tà tà leo lên

Lưng ta khòm giنگ cái yên

Chặng mông em cuối mũi Thiنگ nhẹp nhô

“Ba đặng một cuợc” mại đô!

Có con ngựa đực vừa ho vừa gào

Ta thở ngang động hoa đào

Thở dăm kỹ nữ trặng phau trở ngh

Thò ngang đòng rác thúi ghê
Thầy bầy tiều tũ chài thò giành moi
Thò ngang khách sạn em ơi
Chó ngói ăn nhậu còn người ăn xin
Nhưng mà chó có rùng mình
Tại ta kéo thòng chưa linh em à
Gân chân lõm tựa ò gà
Mặt xương bụng lép chùng ma nào ngói
Mới ra nghè tưong khơi khơi
“Bác Hò ngó thòng” đâu chơi gà mờ
Dạ dày lại đánh lô tô
Mồm ta méo xệch bên bờ tũ sinh
Như là góa phụ tũt kinh
Ruột xe có chĩa thành linh, chĩa cha!
Té ra trong cõi người ta
Ruột lô, ruột xịn khéo là ghét nhau
Đòm tiều còn thiều xu hào
Đòm ta thảy chớm bệnh lao mọt ròi
Vá giùm chút, bạn hiên ơi
Xích lô cà chớn cĩa thời cà chua!

BCV

(trích từ hời ký GIAI THOẠI CỬA THI SĨ)

Trong đám cưới Bùi Chí Vinh. Hương Lan:

Người đứng: Phan Bá Chúc

Người ngồi: Vợ chồng họa sĩ kiêm diễn viên Lê Chánh và Huỳnh Phan Anh.

[Theo Internet](#)